

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 854/2015
24.02.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у радном спору тужилаца М.Ђ. из В.П., Д.А. из В.П. и М.Р. из В.О., чији је заједнички пуномоћник М.С., адвокат из С.П., против тужене Е.-у.ш. В.К. из В.П., чији је пуномоћник Г.Ж., адвокат из В.П., одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 918/14 од 09.01.2015. године, у седници одржаној 24.02.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 918/14 од 09.01.2015. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Великој Плани П1 881/2012 од 14.11.2013. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да сваком тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати по 91.000,00 (деведесетједнухиљаду) динара у року од 15 дана под претњом извршења.

Образложење

Побијаном пресудом преиначена је првостепена пресуда па је одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили поништење Школског одбора тужене са ознакама као у изреци и решење о отказу уговора о раду од 27.09.2012. године као и захтев за реинтеграцију. Тужиоци су обавезани да туженој на име трошкова спора исплате 62.250,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Посебним решењима о отказу уговора о раду од 27.09.2012. године свим троје тужилаца је отказан уговор о раду на основу члана 120. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС" из 2009. године) јер су тужиоци правноснажном пресудом Општинског суда у Великој Плани К 249/08 од 28. маја 2009. године правноснажно осуђени, због извршеног кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 351. став 1. у вези члана 33. КЗ (саизвршиоци). Против решења о отказу тужиоци су уложили приговор органу интерне заштите и њихови приговори су одбачени. После поднете тужбе ради поништаја одлуке о отказу тужиоци су се обратили инспектору рада који је одложио извршење одлуке по правноснажној одлуци суда. Решењем Министарства за рад, запошљавање и социјалну политику од 30.08.2012. године одбијена је као неоснована жалба тужене школе изјављена на решење инспектора рада.

Код таквог чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, поништио решења о отказу и наредио реинтеграцију у процес рада, сматрајући да је отказ незаконит јер о приговору тужилаца није одлучено у меритуму (приговори су одбачени), а осим тога првостепени суд сматра да престанак радног односа тужиоцима није законит јер се на њих правило из члана 120. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања не примењује (тужиоци су испуњавали услове за пријем).

Супротно, преиначујући првостепену пресуду и усвајајући жалбу туженог, другостепени суд сматра да су се у конкретном случају стекли услови за отказ уговора о раду односно престанак радног односа по сили закона јер је у току поступка остварен законски разлог за престанак. Прописани услови морају бити испуњени како приликом заснивања радног односа, тако и у погледу тока радног односа. У конкретном случају, тужиоци су оглашени кривим за кривично дело против правног саобраћаја па им радни однос мора престати по сили закона без обзира на изречену кривичну санкцију.

Становиште другостепеног суда није правилно.

Престанак радног односа тужиоцима незаконит је из најмање три разлога (један је довољан).

Без обзира на начин престанка радног односа (по сили закона или по вољи послодавца) другостепена одлука о престанку радног односа (одбачени приговори) донета је супротно члану 145. цитираног специјалног закона.

Наиме, по члану 145. орган управљања закључком ће одбацити приговор уколико је он неблаговремен, недопуштен или изјављен од неовлашћеног лица.

У конкретном случају приговор није недопуштен, зато што из правила садржаном у ставу 1. цитиране одредбе произилази да се на свако решење о остваривању права, обавеза и одговорности запослени има право на приговор органу управљања у року од осам дана од дана достављања решења директора. Закон не прави разлику између начина престанка радног односа (да ли по сили закона или вољом послодавца), па је другостепени орган у поступку интерне заштите морао да одлучује у меритуму.

Устав забрањује ретроактивно (повратно) дејство закона - члан 197. Устава. У конкретном случају основ за престанак радног односа наступио је 2007. године (време извршења кривичног дела због кога су тужиоци осуђени). Кривична пресуда (осуђујућа) је последица деликтне радње извршене у време важења ранијег закона, који није имао за последицу престанак радног односа. С обзиром да последњи закон не садржи одредбе о ретроактивној примени то се он није могао применити на правни однос (разлози за престанак) који је наступио пре ступања на снагу последњег закона. Ранији закон који је регулисао ову област није садржавао правило које је сада нормирано у члану 120. став 3.

Оцењујући уставност овог закона и неприхватајући иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности из члана 120. став 5. Уставни суд у својој одлуци од 29.09.2011. године у образложењу наводи да цитирани закон нема повратно дејство јер прописује услове за пријем у радни однос и утврђује дејство тих одредби убудуће, што значи "да је примена основног закона могућа само за убудуће".

И на крају правне последице осуде не могу наступити кад је учиниоцу изречена условна осуда ако не буде опозвана (члан 94. став 2. Кривичног законика важећег у време извршења кривичног дела). Осим тога, у односу на све тужиоце наступила је законска рехабилитација јер у року од једне године по истеку рока проверавања нису учинили кривично дело (члан 98. став 2. тачка 2. КЗ).

На основу члана 416. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужиоци су успели у спору па им је на основу чл. 152. и 153. ЗПП и важећој адвокатској тарифи признати трошкови на име састава тужбе и заступања по 69.000,00 динара (образложено у првостепеној пресуди) и на име састава ревизије по 22.000,00 динара (укупно по 91.000,00 динара).

На основу члана 165. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа
судија
Предраг Трифуновић,с.р.**